

Hírforrás

NEGYISMERŐK

Aktuális információk

Nógrád megye könyvtárosai számára

Salgótarján, 2003. július

20. szám

ITT A NYÁR!

Milyen gyorsan elmúlt ez a tavasz ... Legutolsó számunk megjelenése óta rengeteg program, rendezvény, esemény zajlott le. Túl vagyunk a statisztikán, az érdekeltség-növelő adatainak összesítésén, több szakmai napon, és alighogy túljutottunk a pályázati elszámolásokon, máris itt volt előttünk a szokásos tavaszi pályázati dömping: gondolva a felzárkóztató és a könyvtárpártoló pályázatok beadására, NKA, GYISM különböző pályázatain és sok egyéb pályázaton programokra, táborokra, szabadidős és szakmai tevékenységekre.

Különösen nagy jelentősége volt az NKÖM és GYISM közös pályázatának, amely kiemelkedő lehetőséget jelenthet a nyertesek számára és jelentős előrelépést biztosíthat főként a községi könyvtárakban. Jelenleg a várakozás időszakát éljük, bizakodunk és reménykedünk, hogy ezúttal talán sikerült. Ebben az évben vált látványossá a pályázatok esetében az az előny, amelyet azok a könyvtárak élvezhetnek, akik szerepelnek a nyilvános könyvtárak jegyzékén.

Bizunk abban, hogy azok az önkormányzatok, amelyek még nem jelentkeztek, megteszik a szükséges lépéseket és elindítják a jelentkezést.

A nyári szünet előtt még az Ünnepi Könyvhét rendezvénysorozata állt előttünk, és azt hiszem az eseménydús időszak után valamennyiünk számára jól esik majd egy kis pihenés. Előtte azonban idezzük fel, mi minden történt velünk. Reméljük tudunk néhány friss hírrrel, érdekességgel is szolgálni.

Minden kedves olvasónk, kollégánk számára kívánunk kellemes pihenést, kikapcsolódást!

Természetesen nem adatik meg mindenkinek a nyári pihenés, hiszen vagyunk többen olyanok is, akik nyári táborban, szünidős programokon fogják tölteni a nyarat, számukra sok sikert és élményt kívánunk!

Bizunk benne, hogy ősszel felfrissülve, feltöltődve térhetünk vissza munkánkhoz!

F.I.

LÁTÁSSÉRÜLT SZEMÉLYEKET SEGÍTŐ ESZKÖZÖK

A BALASSI BÁLINT MEGYEI KÖNYVTÁRBAN

A salgótarjáni Balassi Bálint Megyei Könyvtár 2002-ben sikeres pályázatot nyújtott be a **Fogyatékosok Esélye Közalapítványhoz** „Látássérült személyek információhoz való hozzáférést segítő eszközök beszerzése” témában. Ezáltal sikerült intézményünknek egy **LIBERTY COLOR HORDOZHATÓ OLVASÓKÉSZÜLETET, EGY WINTALKER BESZÉLTETŐ SZOFTVERT ÉS RÁDIÓMAGNÓKAT** beszerezni.

E pályázat célja az információhoz való hozzájutás terén megvalósuló esélyegyenlőség megteremtése, javítása az 1998. évi XXVI. sz. fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló törvény értelmében.

Nógrád megye legnagyobb nyilvános könyvtára küldetésnyilatkozatában megfogalmazott szándékai szerint: jelenlegi és jövőbeli szolgáltatásait mindig a felhasználók szükségleteinek megfelelően alakítja, azok elvárásaihoz igazítja. Könyvtárunk arra törekszik, hogy lehetőséget biztosítson minden felhasználónak, hogy törvényadta jogát, a kulturális javak megismerésére és műveltségének gyarapítására egy működőképes közösségi szinten tudja teljesíteni.

A zenei részleg munkatársai 1979 óta állnak kapcsolatban a Vakok- és Gyengénlátók Nógrád Megyei Szervezetével. A megyénkben élő, regisztrált látássérültek száma: 827 fő.

E pályázat sikere új, a meglévőnél korszerűbb szolgáltatások bevezetését tette lehetővé könyvtárunkban. Intézményünk a „hangoskönyveken” kívül más, látássérültek számára készült dokumentumtípusokkal, illetve az őket segítő technikai segédeszközökkel nem rendelkezett.

Célunk, hogy az **olvasógép** beállításával még nagyobb lehetőséget adjunk a látássérült személyeknek az információhoz való hozzáférésre. Ahhoz, hogy az idős, mozgásukban korlátozott látássérültek se szenvedjenek hiányt, számukra olyan hordozható **kazettás magnókat** szeretnénk biztosítani, házhoz vinni, melyek által a hangoskönyvek, folyóiratok otthoni olvasása megoldott. Ez is új szolgáltatása lenne intézményünknek, mivel az ehhez szükséges technikával intézményünk eddig nem rendelkezett.

A könyvtárunkban fellelhető hangoskönyvekről kiadvány készült. Ezt is szeretnénk eljuttatni minél több helyre és tájékoztatást adni ezen szolgáltatásunkról is.

A birtokunkban lévő számítógép alkalmas Windows alapú programok kezelésére, így a **beszélgető szoftver** segítségével lehetőséget biztosíthatunk a látássérült fiataloknak a számítógép használatára, hiszen térségünkben, régióinkban sajnos még a látók körében sem általános ez a szolgáltatás.

A látássérült olvasók számára eddig is térítésmentesen nyújtottunk szolgáltatásokat, amit ezután is hasonlóképpen kívánunk megvalósítani.

A pályázott technika könyvtárunk zenei részlegén kerül elhelyezésre, ahol telefon és számítógép áll rendelkezésre egy olyan technikai háttérben, amely az elmúlt év sikeres pályázata által lett korszerűsítve.

Célunk az, hogy mint megyei könyvtár, ezen eszközök használatát nemcsak közvetlen környezetünkben, hanem a környező települések könyvtáraiban is lehetővé tegyük.

Ennek érdekében a Vakok- és Gyengénlátók Nógrád Megyei Szervezete és a Megyei Könyvtár Módszertani Osztálya segítségével, összefogásával különböző fórumokon népszerűsítjük ezen eszközök lehetőségeit, létét és használatát.

Fontos, hogy ne csak a rászorultak legyenek tisztában e lehetőségekkel, hanem a környezetük (család, barátok, különböző városi és megyei intézmények) se zárkózzon el a segítségnyújtás elől. Csak így közösen lehet elérni, hogy a pályázatban már leírt célok megvalósuljanak.

Minden érdeklődőt sok szeretettel várunk a zenei részleg munkatársai, Kapás Tünde és Holtai Zsuzsanna.

Az érdeklődők a következő elérhetőségeket vehetik igénybe:

Cím: Balassi Bálint Megyei Könyvtár
3100 Salgótarján, Kassai sor 2.
Telefon: 36-32-416-777/113-as mell.
Fax: 36-32-316-482
E-mail: tkapas@bbmk.hu; zsholtai@bbmk.hu

NYÁRI NYITVA TARTÁS

Tájékoztatjuk Kedves Olvasóinkat, hogy könyvtárunk
2003. július 1-től augusztus 1-ig
10–16 óra között valamennyi olvasói térben
várja a látogatókat.

Hétfőnként is biztosítani kívánjuk szolgáltatásainkat
minden különgyűjteményünkben.

A szombati nyitva tartás
július 5–augusztus 16 között szüneteltetjük.

A nyárvégi első szombati ügyelet ideje: **augusztus 23.**

A MAGYAR KÖRNYVTÁROSONK EGYESÜLETE ÚJ VEZETŐSÉGE 2003-2007

Elnök:

Bakos Klára igazgató

Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem

Központi Könyvtár

Bakos Klárával a Könyv, könyvtár, könyvtáros májusi számában készített interjút Vajda Kornél, aki arról kérdezte az új elnököt, hogy miért vállalta ezt a feladatot, mik a tervei, elképzelései, mit szeretne megvalósítani az MKE elnökeként.

Főtájtár:

Jelölés alatt

Alelnökök:

- ♦ **Biczák Péter** igazgató
Pest Megyei Könyvtár
- ♦ **Haraszti Pálné** osztályvezető
Országgyűlési Könyvtár
- ♦ **Dr. Mader Béla** főigazgató
Szegedi Tudományegyetem
Egyetemi Könyvtár

Elnökségi tagok:

- ♦ **Dr. Bartos Éva** osztályvezető
OSZK KI
- ♦ **Dr. Bényei Miklós** igazgatóhelyettes
Méliusz Juhász Péter Megyei Könyvtár, Debrecen
- ♦ **Teveli Judit**
- ♦ **Varga Róbert** igazgató
Kaposvári Megyei és Városi Könyvtár

Elnökségi póttagok:

- ♦ **Baráthné Dr. Hajdú Ágnes** tanszékvezető főiskolai tanár
Szegedi Egyetem Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Kar
- ♦ **Dán Krisztina** vezető tanácsadó
Fővárosi Pedagógiai Intézet

Az Ellenőrző Bizottság elnöke:

- ♦ **Dr. Ambrus Zoltán** igazgató
Békés Megyei Könyvtár

Az Ellenőrző Bizottság tagjai:

- ♦ **Czupi Gyula** igazgató
Nagykanizsai Városi Könyvtár
- ♦ **Kiss Gábor** igazgató
Deák Ferenc Megyei Könyvtár, Zalaegerszeg
- ♦ **Dr. Murányi Lajos** osztályvezető
MTA Könyvtára

Az Ellenőrző Bizottság póttagja:

- ♦ **Csomor Tibor**

DINAMIKUS OLVASÁS

Felnőtt korban sem késő csiszolni olvasási technikánkat, szövegértési és olvasási készségeinket, mivel ezek alapvetően meghatározzák a szellemi munka eredményességét, hatékonyságát.

Személyi számítógépekhez készült az az olvasásfejlesztő program, amely a dinamikus olvasás módszerének elsajátításához szükséges feladatokat, gyakorlatokat tartalmazza. Az olvasástechnika fejlesztése mellett alkalmas az olvasási sebesség növelésére, mérésére is. A paramétereket az egyén szintjéhez lehet beállítani, így mód nyílik az öntesztelésre is.

A program készítői szerint 20 nap alatt napi 60-70 perces gyakorlással jelentős előrehaladás érhető el mind az olvasás újfajta technikájában, mind a szövegértés terén.

Bővebb információ és a program demo változata: www.iandi.hu

PIRLS - javuló mutatók

A Könyvfesztivál idején került a könyvesboltokba az a vaskos kötet, amely a **PISA 2000** című nemzetközi felmérés eredményeit összegezte. A vizsgálat eredményei eddig is sok vitát kavartak, mivel a korábbi elemzések során az olvasásteljesítmények tekintetében Magyarország mindig jól szerepelt, ezúttal azonban a vizsgálati eredmények visszaesést tükröztek.

Nemrégiben újabb nemzetközi vizsgálat eredményei kerültek nyilvánosságra **PIRLS (Nemzetközi tanulmány az olvasáskultúra fejlődéséért)** címmel, melynek adatai jelentősen eltérnek a korábbi PISA vizsgálat eredményeitől. (Meg kell jegyezni, hogy a két vizsgálatot különböző korú gyerekek körében végezték, 15 illetve 9 évesek körében, emellett a mérés szempontjai is eltérőek voltak.)

Tehát mit mutatnak a PIRLS eredményei?

„A Bostoni Egyetem irányításával a világ 35 országában 150 ezer tanuló segítségével elvégzett vizsgálat szerint Magyarország az olvasási képességek terén a hetedik helyen található, megelőzve Németországot, Franciaországot és az Amerikai Egyesült Államokat.

Az olvasási képességek mellett a készséget és a műveltséget is mérték: az irodalmi jellegű olvasottság terén a magyar tanulók a hatodik helyre kerültek. Ami talán meglepő, hogy az informatikai célzatú ismeretszerzésben is magunk mögött tudhatjuk az Egyesült Államokat. Tájékozódó célú, iskolán kívüli olvasás tekintetében pedig az ötödik helyre rangsorolták a magyar fiatalokat. Iskolán kívül a magyar diákok 11%-a nem olvas, ennél rosszabb a helyzet még 28 országban, köztük Angliában, az Egyesült Államokban, Németországban és Olaszországban is.

A PIRLS 2001 eredményeit összevetették az 1991-ben elvégzett IEA Nemzetközi olvasási tanulmánnyal is, melynek nyomán kiderült, hogy a tíz évvel ezelőtt végzett felméréshez képest Magyarország mutatója 16 ponttal javult, miközben az Egyesült Államok és Svédország teljesítménye 10, illetve 15 ponttal romlott.”*

*www.ujkonyvpiac.hu

A hirt olvasva akár örülhetnénk is, de azt gondolom van még tennivaló, továbbra is érvényesek a PISA 2000 kapcsán megfogalmazódott aggályok. Az olvasási képességeket és készségeket kisgyermekkorban kell megfelelően megalapozni úgy, hogy az a későbbi életkorban az önálló ismeretszerzés, a tanulás a szellemi munka eszközüvé váljon.

könyvfesztivál

2003. április 24-27-ig rendezték meg a X. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivált a Kongresszusi Központban. Méltó helyen és körülmények között több, mint 240 rendezvény, felolvasás, dedikálás, beszélgetés várta az irodalom és könyv barátait.

Külön figyelmet érdemel, hogy a könyvtárosok számára is nagyon színvonalas és érdekes programkínálatot biztosítottak a rendezvénysorozat minden napján, amely felölelte a könyvtári munka széles spektrumát: így például olvasáskultúra- könyvpolitika ürügyén többek között Harsányi László, Nagy Attila, Ambrus Zoltán és Zentai Péter László kapott szót. A másnapi kerekasztal beszélgetésen Hankiss Elemér, Nyíri Kristóf, Tószegi Zsuzsa, Z. Karvalics László és még sok neves társadalomtudós disputáját hallhattuk.

Szó esett még a könyvtárak szerepéről a Magyar Információs Stratégia megvalósításában, emellett kiállítások, szakmai előadások, szoftverbemutatók várták a könyvtárosokat. Bemutatkoztak a

KisTéka és a KoLibri könyvtári integrált rendszer és számos újdonságot tudhattunk meg a könyvtárellátó megújult honlapjáról is.

Minden napra jutott érdekes program, de aki csak a standokat nézte meg, az is rengeteg élménnyel gazdagodhatott. Rengeteg volt a kiállító, a könyv és egyéb dokumentum. A kiállítók - kellemes meglepetésre - 10-20%-os kedvezményt is biztosítottak a helyszínen vásárlóknak. A kiadók és terjesztők számos újdonsággal, dedikálással, közönségtalálkozóval kedveskedtek a látogatóknak. Örömmel láttunk kisebb kiadókat is színvonalas kiadványokkal, sok határon túli kiadó is elhozta kínálatát.

Itt vettem először kezembe a Könyvtárosok kézikönyvének kíváncsian várt 5. kötetét.

Szép, színvonalas seregszemléje volt a magyar könyvkiadásnak és könyvszakmának. Érdekes és érdemes meglátogatni, már előre figyelmébe ajánlom minden kedves kollégának a jövő évi fesztivált.

Ferik Ibolya

Új tájékoztatási forrás az Interneten:

MATARKA

Magyar Folyóiratok tartalomjegyzékeinek kereshető adatbázisa

Nyolc magyar könyvtár munkatársai a Miskolci Egyetem, Könyvtár, Levéltár, Múzeum vezetéseivel tartalomjegyzék-adatbázist építenek három népszerű szabad felhasználású szoftver segítségével, amelyben több, mint 100 – jelenleg 112 – magyar kiadású folyóirat tartalomjegyzékét dolgozzák fel. Magyarországon ez az első tartalomjegyzék szolgáltatás, amely nemcsak a folyóiratszámok tartalomjegyzékének böngészését, hanem a szerző és/vagy a címben lévő szavak keresését is lehetővé teszi.

A szolgáltatás a magyar kiadású folyóiratok tartalomjegyzékeire terjed ki 5-10 évre visszamenőleg. 123 folyóirat, 86418 cím, 28945 szerző, 4842 ugrópont teljes szövegre. A felsorolt folyóirat-címek közül választva lehet a cikkek között böngészni, vagy a teljes anyagban lehet cím és szerző szerint keresni.

<http://www.matarka.hu/>

Bővebb információ olvasható: TMT 2003/2. szám 47-53 p.

www.konyvkereso.hu

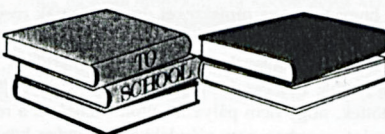
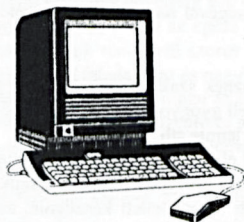
A Magyarország legnagyobb virtuális könyvtárházát működtető Könyvkereső (www.konyvkereso.hu) adatbázisának építése 1992-ben kezdődött.

A ma 87 ezer dokumentum (könyv, CD-ROM, videó, DVD, irodalmi hangkazetta és CD) teljes körű könyvszemléti adatait tartalmazó adatbázis célja kezdetben az volt, hogy valamennyi Magyarországon megjelent kiadványról információt nyújtson a könyvszakmában dolgozó szakemberek számára.

1998-ban a meglévő adatbázisra építve internetes könyvvásárlásra alkalmas virtuális könyvtárház nyílt, amely a teljes könyvpiac valamennyi kiadványát elérhetővé teszi a könyvszerető, olvasó emberek számára.

Az adatbázis építése folyamatos: a Könyvkereső törekvése, hogy a megjelenő kiadványok adataival naprakész információt és vásárlási lehetőséget kínáljon havi 30 ezer látogatónak.

A Könyvkereső SULI+ program a 10-18 éves diákoknak nyújt segítséget a tanuláshoz, a tananyaghoz kapcsolódó irodalom megtalálásához, ugyanakkor a pedagógusoknak a tananyag népszerűbb feldolgozásához, a legújabb oktatási segédletek szakmai kiadványok eléréséhez, és nem utolsósorban a szülőknél, a gyerekeiknek szóló könyvek vásárlásához.*

*forrás: Könyvtári Levelező/lap, 2003/5. sz. 47. p.

Brit-magyar könyvtári konferencia a Könyvtári Intézetben

Április 1-én és 2-án a British Council, a NKÖM és a Könyvtári Intézet közös konferenciát szervezett brit és magyar könyvtárosok számára, melynek fő témája a könyvtárak stratégiai céljai voltak.

Miért jó nekünk egy ilyen konferencia? Mit tanulhatunk egy ilyen rendezvényből?

Rengeteget!!! Sok jó példát, ötletet, új szemléletet hozhat a szakmába minden szinten a legkisebb könyvtárban dolgozó könyvtárostól kezdve a felső vezetésig, a stratégiák megfogalmazóitól a stratégia végrehajtóiig.

A teljesség igénye nélkül inkább személyes élményeimet szeretném leírni és a számomra legérdekesebb momentumokat kiragadni. Engedtessek meg nekem, hogy az elméleti kérdések helyett inkább a gyakorlatról szóljak.

A konferencia profi módon megszervezett, színvonalas rendezvény volt, melyet a minisztérium vezetése, Koncez Erika államtitkár és Kócziánné Szentpéteri Judit főosztályvezető, valamint a British Council igazgatója John Richards is megtisztelt jelenlétével és köszöntött.

Ezután következett az érdemi szakmai munka, itt egymást követték a brit és magyar könyvtári vezetők, szakemberek előadásai, és természetesen minden előadáshoz lehetett kérdéseket feltenni.

Skaliczki Judit NKÖM osztályvezetőjének a magyar könyvtári stratégiát ismertető előadása után Chris Batt brit könyvtári szakember ismertette a brit könyvtárak stratégiájának főbb kérdéseit és további fejlesztést meghatározó főbb eredményeket.

1. Ismertette azt a kimagaslóan sikeres projektet (People's Network), amelynek révén 1998-tól 2002-ig elérték, hogy minden közkönyvtárban (számuk 4300) biztosítsanak nyilvános használatra számítógépeket Internet hozzáféréssel. A technika biztosításán túl minden könyvtáros – 40.000 fő – ECDL vizsgát téve felkészült arra is, hogy segítse a használókat a keresésben, a számítógép és Internet-használatban.

A projekt rendkívül népszerűvé tette a könyvtárakat és a könyvtárhasználatot, országszerte óriási rányt az érdeklődés és a könyvtárlátogatók száma. Felmérések szerint mintegy 46.000.000 órát interneteztek a használók a könyvtárakban.

Azt hiszem nem véletlen, hogy Angliában a lakosság 60%-a rendszeres használó, és az olvasás ill. a könyvtárba járás egyike az 5 legnépszerűbb szabadidős tevékenységnek.

A fejlesztés irányainak meghatározásánál, a megújítás tervezésénél figyelembe kell venni és megőrizni a jelenlegi értékeket:

- ◆ Kiemelten fontosnak tartják az olvasást, mely az élet területén mindenütt meghatározó (hét-köznapni élet, tanulás, munkavégzés, ügyintézés stb.)
- ◆ A könyvtáraknak a tanulás különféle módjait – formális tanulás, kisgyermekek tanulása, fejlesztése, élethosszig tartó tanulás – segítő szerepét (olvasókörök, csoportok, beszélgetések stb.)

Jellemző az elnevezése is ennek a programnak: „tanuló társadalom”.

Érdekes kezdeményezésként említette pl. a házi feladat szolgálatot, amelyet az iskolás korú tanulók számára szerveztek, amely szintén a tanulást segítő, könyvtárban működő tevékenység.

- ◆ Alappontként emelte ki az információkhoz való hozzáférés lehetőségét, hiszen a fejlődés abba az irányba mutat, hogy egyre több a digitális tartalom és szolgáltatás, és egyre inkább teret hódít az e-tanulás, e-demokrácia, e-kormányzás. Az Internet segítségével nagymértékben szélesednek az információs lehetőségek.

Tetszett, hogy az egyes projekteket úgy valósítják meg, hogy felvesznek szakembereket, ennek a fedezetét a projekt keretében biztosítják, így nem a könyvtárosnak kell gyógypedagógusnak, védőnőnek, szociális munkásnak, bevándorlási szakértőnek, üvegfestőnek lennie stb.

Amikor a People's Network megvalósításáról érdeklődtünk, Mr. Batt elmondta, hogy a tervezésnél úgy döntöttek, hogy nem pályázati úton osztják el a rendelkezésre álló forrásokat, hanem a szükséglet szerint, azonban nem ajándékként. Minden könyvtárnak üzleti tervet kellett készítenie, azt szakértők vizsgálták; amennyiben elfogadták, megkapta a támogatást. Ahogy ő fogalmazott: „Soha nem megy verseny pénzért a könyvtárak között.”

Milyen legyen a 21. század könyvtára a brit könyvtárosok szerint?

- ◆ A könyvtárak legyenek célirányosak, minden állampolgár számára biztosítsák a hozzáférést minden értékhez és információhoz.
- ◆ Támogassák és segítsék a tanulás minden formáját.
- ◆ A könyvtár hírd szerepet töltsön be.
- ◆ Felhasználóbarát könyvtárak, könyvtárosok és szolgáltatások legyenek.

Milyenek kell lennie a jó könyvtárosoknak?

- ◆ A könyvtárosok legyenek motiváltak és fogékonyak az újdonságok iránt és az új szolgáltatások kialakításában.
- ◆ Legyenek a könyvtárosok elhivatottak, szenvedélyesek, magabiztosak, merjenek kockázatokat vállalni.
- ◆ A könyvtárosok legyenek aktívak, kezdeményezők és vezetők.
- ◆ Merjenek álmodozni.

Kívánom, hogy nekünk magyar könyvtárosoknak is ilyen legyen a jövőképünk, hogy álmódásunknak, elhivatottságunknak, újtási szándékunknak és aktivitásunknak semmi ne szabjon határt.

A brit helyzet után sokkal inkább kijózanító volt szembesülni a magyarországi helyzetképpel, amely Ramháb Máriának a kecskeméti megyei könyvtár igazgatójának előadásából rajzolódott ki.

Nálunk a könyvtárak helyzete és körülményei is óriási szélsőségek között mozognak. A közigazgatási rendszerhez kötődő könyvtári hálózatnak történelmi gyökerei vannak.

Magyarországon 2590 önálló települési könyvtár működik 5786 könyvtárossal, ám ebből csupán 3741 a teljes munkaidős könyvtáros.

A lakosság több mint egyharmada él községekben, ahol a könyvtári ellátás színvonalát igen nagy, szinte szélsőséges különbségek jellemzik. Pl. A községek 32%-ában tavaly egyáltalán nem volt dokumentumbeszerzés, további 30%-ban pedig az országos átlag alatti volt az állománygyarapítás összege.

Nagyon nagy szerepe lenne tehát egy jelentős fejlesztési programnak, amelyet nem lehet csak a könyvtári területre szűkíteni.

- ◆ Törekedni kell arra, hogy mindenki számára elérhetőek legyenek ugyanazok az információk, lehetőségek, bárhol éljen az országban.
- ◆ Nagyon fontos lenne a kistélepüléseken is az ellátás hatékony megszervezése: informatikai fejlesztés, szélessávú Internet és lehetőleg egységes könyvtári szoftver biztosítása.
- ◆ Megfelelő humán erőforrás a helyi feladatokhoz: elfogadott személy legyen, meggyőző, organizáló, mozgósító erővel bírjon, ezek a szempontok legalább olyan fontosak, mint a szakmai ismeretek.

Mindezek megvalósításához a pénzügyi források egyesítésére, ésszerűsítésére és központi támogatásra van szükség.

A konferencián még sok más téma és gondolatébresztő beszélgetés és előadás elhangzott többek között arról, hogy hogyan támogatja Angliában a könyvtár a tanulást, hogyan segíti az egyes „hátrányos helyzetű” olvasói csoportokat pl. börtönben lévők, bevándorlók, ázsiai nők, állami gondozottak stb.; mit jelent a nyári olvasótábor (sokkal inkább olvasó mozgalomnak nevezhetnénk); a csecsemőkorban megkezdett olvasóvá nevelésig sok érdekes kérdés napirendre került.

Volt egy motívum, amely az egész konferencián nagyon erőteljesen végigvonult: ez a különféle kulturális intézmények rendkívül szoros együttműködése: a könyvtárak, múzeumok, levéltárak mindegyike vállal nyilvános feladatokat és nagymértékben alapoznak egymás munkájára és kooperációs készségére. Jó példa rá pl. hogy a tréningen az egyik feladat az volt, hogy közös “családi hétvége” programot kellett kidolgozni a könyvtár, múzeum és a levéltár részvételével.

Azt gondolom, hogy mindig érdemes meghallgatni mások eredményeit, gondolatait, hiszen azok fényben talán újszerűen láthatjuk magunkat és ötleteket, követendő példákat is találhatunk, amelyek átültethetők a napi munkánkba, gyakorlatunkba.

Ferik Ibolya

A Kormány 73/2003. (V.28.) Korm. rendelete az Országos Dokumentumellátási Rendszerről

A Kormány a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Törvény) 100.§-a (1) bekezdésének *f*) pontjában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

1. §

Az Országos Dokumentumellátó Rendszer (a továbbiakban: ODR) a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma (a továbbiakban: minisztérium) által kialakított olyan szolgáltatási rendszer, amely az országos lelőhelynyilvántartás segítségével a könyvtárakon keresztül biztosítja könyvtárhasználók számára a könyvtári dokumentumok (a továbbiakban: dokumentumok) hozzáférhetőségét.

2. §

(1) A könyvtár (a továbbiakban: kérő könyvtár) – amennyiben a könyvtárhasználó által igényelt dokumentum nem áll rendelkezésre – az országos lelőhelynyilvántartás alapján megkeresi azt a szolgáltató könyvtárat, elsősorban az illetékes megyei könyvtárat, ahol a dokumentum hozzáférhető.

(2) Amennyiben a megkeresett könyvtárban nem hozzáférhető a dokumentum, akkor a kérő könyvtár a dokumentummal rendelkező másik szolgáltató könyvtárba küldi a kérést.

(3) A kérő könyvtár haladéktalanul a könyvtárhasználó rendelkezésére bocsátja a megérkezett dokumentumokat, és felhívja a könyvtárhasználó figyelmét a szolgáltató könyvtár által az adott dokumentum használatára meghatározott különleges, egyedi előírások betartására.

(4) A kérő könyvtár felelőssége a szolgáltató könyvtárral szemben az eredetiben megkapott dokumentumért az átvételtől a szolgáltató könyvtárba való visszaérkezéséig terjed.

3. §

Az ODR keretében működő szolgáltató könyvtárak:

a) a nemzeti könyvtár,

b) a nemzeti gyűjtőkörű könyvtár,

c) a Törvény 3. számú mellékletében felsorolt országos szakkönyvtárak,

d) az állami egyetemi könyvtárak és

e) a megyei könyvtárak.

4. §

(1) A szolgáltató könyvtár a gyűjteményében lévő dokumentumokat – a szolgáltatásukra vonatkozó előírásokkal együtt – bejelenti az országos lelőhely-nyilvántartásba.

(2) A szolgáltató könyvtár – a könyvtárhasználati szabályzatában foglalt korlátozások figyelembevételével – a gyűjteményében lévő dokumentumok teljes körét szolgáltatja. A dokumentum szolgáltatásával egyidejűleg annak használatára egyedi előírásokat határozhat meg.

(3) A szolgáltató könyvtár – az igény beérkezése után haladéktalanul – eredetiben, másolatban, elektronikus vagy más egyéb formátumban elküldi a kért dokumentumot a kérő könyvtárnak, illetve értesíti a kérés teljesítésének akadályáról.

(4) A szolgáltató könyvtár az eredetiben nyújtott dokumentumszolgáltatásért díjat nem számíthat fel.

(5) A szolgáltató könyvtár gondoskodik a könyvtárközi dokumentumszolgáltatás korszerű eszközökkel történő működtetéséről, folyamatosságáról és minőségének biztosításáról, továbbá a szolgáltatás adatainak a minisztérium által előírt nyilvántartásáról.

5. §

(1) A szolgáltató könyvtárak kötelezettségeinek teljesítését a nemzeti kulturális örökség minisztere (a továbbiakban: miniszter) a könyvtári szakfelügyelet keretében ellenőrzi.

(2) A Törvény 59. §-ának (3) bekezdése szerinti véleményt a szolgáltató könyvtár vezetőjének kinevezése előtt a döntéshozókkal ismertetni kell. A miniszter véleményétől eltérő döntés indokolását a miniszternek el kell küldeni.

(3) A szolgáltató könyvtár megszüntetését, átszervezését, továbbá alapító okiratának és szervezeti és működési szabályzatának az ODR szolgáltatásait érintő módosítását előzetesen egyeztetni kell a minisztériummal.

6. §

(1) A minisztérium fejezeti kezelésű előírányszava terhére évente támogatja a szolgáltató könyvtárak ODR-ben nyújtott szolgáltatásait, továbbá az országos lelőhely-nyilvántartás fejlesztését és működtetését.

(2) A támogatás a dokumentumok vásárlására, technikai eszközök beszerzésére, az ODR szolgáltatásaival kapcsolatos költségekre, a postaköltségre és az országos lelőhely-nyilvántartás költségeire fordítható.

(3) Az egyes könyvtárak támogatásának összegére a minisztérium által felkért szakmai kuratórium tesz javaslatot.

7. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

*Dr. Medgyessy Péter s.k.
miniszterelnök*

IKSZ: tisztújítás

Az Informatikai és Könyvtári Szövetség május 16-án, az Országos Széchényi Könyvtárban tartott tisztújító közgyűlésén leköszönt *Zalainé Kovács Éva*, aki tizenkét évig vezette a szervezet munkáját.

A megjelent tagok *Fodor Pétert*, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár főigazgatóját választották meg elnöknek. Alelnök lett *Kiss Gábor*, a Zalaegerszegi Deák Ferenc Megyei Könyvtár igazgatója és *Virágos Márta*, a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár főigazgatója. Az elnökség további tagjai: *Ambrus János*, az Országgyűlési Könyvtár főigazgatója, *Egyházy Tiborné* a Veszprémi Egyetem Könyvtárának igazgatója, *Szlatky Mária*, a budapesti Közép-Európai Egyetem Könyvtárának igazgatója és *Venyigéné Makrányi Margit*, a tiszaujvárosi Derkovits Gyula Művelődési Központ és Városi Könyvtár könyvtárvezetője.*

**forrás: Könyvtári Levelező/lap, 2003/5. sz. 29. p.*

BALASSI-DÍJ

Június 16-án 10 órakor vette kezdetét a megemlékezés, amellyel könyvtárunk, a Balassi Bálint Megyei Könyvtár új épületbe költözésének 15 éves évfordulóját ünnepeltük meg.

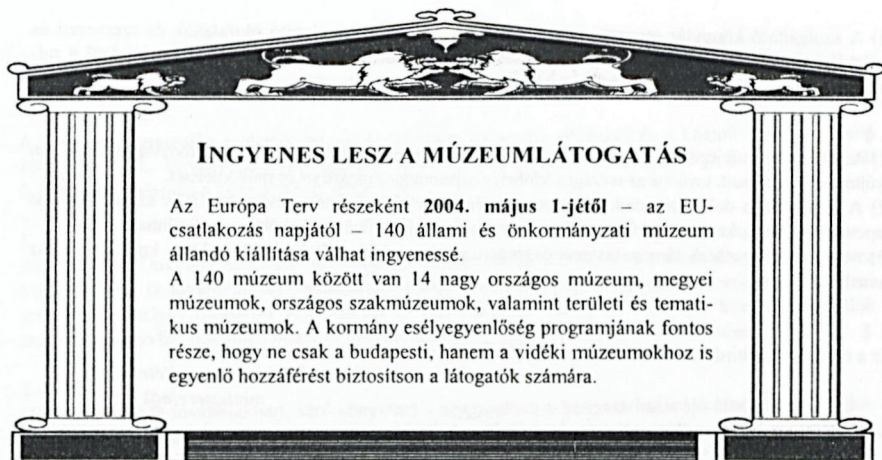
Rendezvényünk a mátranovákai Premier Ifjúsági Színpad hangulatos műsorával kezdődött. Fellépésük után Oroszné Katona Anna, az intézmény igazgatója köszöntötte a megjelenteket, majd felidézte a költözés óta eltelt 15 év legfontosabb eseményeit és eredményeit.

A megemlékezés után könyvtárunk hagyományai szerint a Balassi-díjak átadása következett.

2003-ban Balassi Bálint-díjban részesültek:

- ◆ **VAS ÁGNES**, a balassagyarmati Madách Imre Városi Könyvtár helyismereti könyvtárosa
- ◆ **FERIK IBOLYA**, a salgótarjáni Balassi Bálint Megyei Könyvtár módszertani osztályának vezetője
- ◆ **KELEMEN ISTVÁNNÉ**, az érsekvadkerti Mikszáth Kálmán Közművelődési Intézmény Könyvtárának vezetője

Gratulálunk a díjazottaknak és további sikeres munkát kívánunk!

INGYENES LESZ A MÚZEUMLÁTOGATÁS

Az Európa Terv részeként **2004. május 1-jétől** – az EU-csatlakozás napjától – 140 állami és önkormányzati múzeum állandó kiállítása válhat ingyenessé.

A 140 múzeum között van 14 nagy országos múzeum, megyei múzeumok, országos szakmúzeumok, valamint területi és tematikus múzeumok. A kormány esélyegyenlőség programjának fontos része, hogy ne csak a budapesti, hanem a vidéki múzeumokhoz is egyenlő hozzáférést biztosítson a látogatók számára.

VIRTUÁLIS EGYETEM

<http://nyitottegyetem.phil-inst.hu/about.htm>

Az MTA Filozófiai Kutatóintézetének Akadémiai-Filozófiai Nyitott Egyeteme magas színvonalú önművelődést lehetővé tevő anyagokat bocsát ingyenesen a bölcsész és társadalomtudományok iránt érdeklődőknek.

A filozófia öt iránya mellett a megismeréstudományi, irodalomtudományi, teológiai és humánföldrajzi szak felépítése is megkezdődött.

Az anyagok letöltése egyszeri regisztrációhoz kötött.

VIRTUÁLIS MÚZEUM A TÖRÖKÖKRŐL

Egy olyan egyedülálló virtuális múzeumot nyitottak meg az Interneten, ami a valóságban Karlsruhéban látogatható meg.

Sok kiállítás található meg a hálón, de olyan, amely a teljes gyűjteményt teszi közzé, jelenleg csak egy van.

Egy német múzeum és egy médiatechnológiai centrum közösen készítette el a kiállítás anyagát, amely az oszmán birodalomról, annak történelméről, művészetéről szól.

A kiállítást gyermekek számára is ajánlják, gyermek-idegenvezetést és a virtuális séta végén rejtvényeket, fejtörőket is kínálnak.

A virtuális múzeum címe: www.tuerkenbeute.de

*forrás és bővebb információ: www.korridor.hu

Nyelvvizsgálók, továbbtanulók figyelmébe!

Államilag elismertté váltak a Cambridge-i Egyetem nemzetközi angol nyelvvizsgálói Magyarországon, miután az oktatási tárca elfogadta akkreditációs pályázatukat.

A Cambridge-nyelvvizsgák hivatalos magyarországi központja tájékoztatása szerint évente két alkalommal, júniusban és decemberben lehet a vizsgát letenni. Az idén júniusban vizsgázók nyelvvizsgabizonyítványa már hivatalosan is elismert dokumentumnak számít, így kiváltja az érettségit, pontot ad a felvételihez, valamint közalkalmazottként nyelvpótlékot jelent.

Mindazok, akik már rendelkeznek Cambridge-nyelvvizsgával, visszamenőlegesen a budapesti központi Nyelvvizsgáztatási és Akkreditációs Központtól kaphatják meg a szintet igazoló okmányt.

A Cambridge-nyelvvizsgát az Európai Unióban, valamint az Egyesült Államokban is hivatalosan elismerik, a jelentkezés feltételévé tehetik felsőfokú tanulmányi ösztöndíjak vagy külföldi munkavállalás esetén.

*forrás: www.korridor.hu

PONT KIADÓ

Májusi szakmai napunkon több helyi előadó mellett a PONT Kiadó és a Fordulópont című folyóirat főszerkesztőjét kértük meg, hogy mutassa be tevékenységüket, kiadványaikat:

Szávai Ilona elmondta, hogy a kiadójuk fő célja és alapfilozófiája, hogy hidat építsen a különböző kultúrák között. Ennek a gondolatnak jegyében különféle nyelveken jelentetnek meg könyveket (magyar, román, francia).

Tevékenységüket ily módon misszióknak tekintik, hiszen a könyvek révén kultúrákat kapcsolnak össze. A kultúrák megismerését és egymás elfogadását segítik a cigánysággal és a zsidósággal kapcsolatos művek kiadásával.

Felvállalják a nehéz élethelyzetben lévők számára segítő művek kiadását, így foglalkoznak az elmulással, öregséggel (Mészöly Miklós, Polcz Alaine könyvei.)

A kiadó kiemelten fontosnak tartja a „Gyermekekről a gyermekekért” programját. Ezen belül egyes könyvek és könyvsorozatok is megjelen-

nek, és egyre népszerűbbé válik a Fordulópont című folyóirat, amely 1999-től indult, havonta megjelenő tematikus számok alkotják. Számos érdekes téma került már előtérbe pl. Miért (nem) olvas a gyermek? , Játék az egész világ? Vevők az erőszakra? Válságban az olvasás? Mitől fél a kamasz? Stb.

A népszerűséget bizonyítja, hogy a régebbi számokat újra kellett nyomni. Néhány pedagógusképző intézményben pedig kötelező olvasmánnyá váltak egyes cikkek. A sikert a közreműködő szakemberek is garantálják. Szülők, pedagógusok, könyvtárosok egyaránt haszonnal forgathatják.

A Fordulópont c. folyóirat előfizethető a kiadónál; régebbi és legújabb számai is megtalálhatók, kölcsönözhető a Könyvtárismereti Szakgyűjteményből. A legfrissebb szám címe: A gyermek a tét?

A folyóirat tematikus számaiban megjelenő témákat részletesen is kidolgozzák a Fordulópont könyvek könyvsorozatban is.

Megújult az OSZK honlapja

A www.oszk.hu címre kattintva a korábbiánál jóval esztétikusabb és informatívabb lapra érhetünk, ahol az egyes funkciókat a főlapról is elérhetjük legördülő menük segítségével.

Néhány szolgáltatást kiemelték, így közvetlenül is hozzáférhetünk az online katalógushoz és a MOKKA-hoz, valamint gyönyörködhetünk nemzeti könyvtárunk kincseiben, a Corvinákban és a címeliagyűjteményben.

A főmenüből eljuthatunk az újdonságokhoz, a Magyar Elektronikus Könyvtárhoz, a Könyvtári Intézet-hez és közvetlenül a Libinfohoz is.

Az adatbázisokat (IKER, IKB, MANCI, HEKTOR stb.) az Online szolgáltatások menüpontból tudjuk elérni, az MNB-hez önálló menüpont vezet el.

Külön pontban nyertek elhelyezést a helyi szolgáltatások, ugyanígy külön szerepelnek a gyűjteménnyel kapcsolatos információk.

Könyv, könyvtár, könyvtáros már az Interneten is!

<http://www.ki.oszk.hu/3k/index.html>

A Könyvtári Intézet honlapjáról online formában is elérhetők a kedvelt 3K 1997 és 2002 között megjelent válogatott cikkei. A cikkek között évfolyamonként és számonként kereshetünk

Az IKSZ honlapja megújult

<http://www.vein.hu/library/iksz/>

Az új szerkezetű lapról számos új információ érhető el:

- ◆ a szervezetről (vezetőség, tagszervezetek, tagok)
- ◆ szolgáltatások (tanfolyamok, rendezvények, kiadványok). Ebből a menüpontból megtekinthetjük a Könyvtári levelező/lap 2000 és 2003 áprilisa között megjelent számok tartalomjegyzékeit, a cikkekben szerzőre és címre is kereshetünk.
- ◆ Külön kiemelve szerepel az ODR adatbázisa és az ODR könyvtárak adatai

Könyvtárosok kézikönyve 5. kötet

Könyvtárosok kézikönyve. - Budapest : Osiris, 1999. – 25 cm. – (Osiris kézikönyvek, ISSN 1416-6321)
5. köt., Segédletek / szerk. Horváth Tibor, Papp István. – 2003. – 454 p. : ill. – Bibliogr. a fejezetek végén
ISBN 963 389 307 0
02(025)

A kézikönyv záró, 5. része szinte keretbe foglalja a korábbi kötetek tartalmát, és egyúttal terjedelmes név és tárgymutatója segítségével megkönnyíti azok használatát.

Az első fejezet a könyvtári trendeket igyekszik összefoglalni a szakirodalomban eddig már megírt alapján. Külön részt szentel a könyvtári és szakirodalmi tájékoztatási szabványok, szabályzatok összefoglalására. A kézikönyv második kötetének a szakirodalmi és faktográfiai tájékoztatásról szóló fejezete nem tett említést a szaktudományok forrásairól és tájékoztatási eszközeiről. Így saját szakterületünk bibliográfiai és faktográfiai eszközeinek, valamint forrásértékű, tájékoztatásra alkalmas szakirodalmunk javának ismertetése ebben a kötetben kap terjedelmes (fejezetnyi) helyet. Az utolsó kötet túlnyomó részét képező mutató meglehetősen részletes – szinte meghatározza egy majdnai szaklexikon címszavainak jelentős részét –, mely nélkülözhetetlen segédeszköze a sorozat használatának tartalmának sokszínűsége és szer-eágazó volta miatt.

∞ D Í J A K ∞

Aranyalma Díj – 2003

A közelmúltban megrendezett Gyermekkönyvnapok megnyitóján került sor az Animus Kiadó által létrehozott Aranyalma Díj átadására, melyet olyan személyek kaphatnak meg, akik különösen sokat tettek és tesznek a gyermekirodalom népszerűsítéséért. Tavaly a díjat Komáromi Gabriella kapta, idén pedig Boldizsár Ildikó mesekutatónak ítélte oda Gábor Anikó (Animus kiadó), Rigó Béla (Kincskereső) és Dr. Nagy Attila olvasásszociológus. A díjhoz gratulálunk és további sikeres munkát kívánunk Boldizsár Ildikónak!

IBBY-díjak átadása a Könyvfesztiválon

Az Év Gyermekkönyve-díjat az IBBY (International Board on Books for Young People, Gyermekkönyvek Nemzetközi Tanácsa) Magyar Szekciója ítéli oda az előző év legjobb, legsikeresebb új magyar gyerekkönyveinek, illetve azoknak, akik kiemelkedőt nyújtottak a gyerekeknek szóló irodalom, illusztráció, könyvkiadás valamely részterületén. A díj célja a magyar gyerekirodalom kiemelkedő alkotóinak elismerése és elismertetése.

Az Év Gyermekkönyve-díj 2002.

Szépirodalmi kategóriában:

Darvasi László: Trapiti

Lugosi Viktória: Hűmmögő

Illusztráció kategóriában:

Keresztes Dóra az Álomlátó fiú című könyv

illusztrációért

Fordító kategóriában:

Papp Gábor Zsigmond (Stevenson: Gyermekkert)

Ismeretterjesztő kategóriában:

Szalay Könyvkiadó ismeretterjesztő könyveit

Új szerzemények a Könyvtárismereti szakgyűjteményben

Varga Ildikó: Példatár a könyvek formai feltárásához. Budapest, Könyvtári Intézet, 2002

Dán Krisztina: Iskolai könyvtári ismeretek. Budapest, Könyvtári Intézet, 2002

Varga Csaba: Az ősi írás könyve. Pilisszentiván, Frfg Kvk., 2002

Vásárhelyi Miklós: A bilincsbe vert beszéd: Vásárhelyi Miklós sajtótörténeti tanulmányai.

Budapest, Irodalom KFT., 2002

A Berzsényi Dániel Könyvtár: Fejezetek Szombathely könyvtártörténetéből 1880–2002.

Szombathely, Berzsényi Dániel Könyvtár, 2002

Évszázadok kultúrája a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárában. Budapest, MTA, 1988

Könyvtárosok kézikönyve 5. Segédletek. Budapest, Osiris K., 2003

Alföldiné Dán Gabriella: Marketing könyvtárosoknak, információmenedzsereknek. Szombathely,

Berzsényi Dániel Tanárképző Főiskola, 1999

A 2003. évi Könyvtári érdekeltségnövelő támogatás és Felzárkóztató pályázat (a községi és városi könyvtárak állománygyarapítási összegének támogatására) eredménye (Az összegek ezer forintban értendők)

Sorszám	Település neve	Könyvtári érdekeltség- növelő támogatás	Felzárkóztató pályázat	Összesen
1.	Balassagyarmat	776		776
2.	Bánk	6		6
3.	Bárna	22		22
4.	Bátonyterenye	490	223	713
5.	Becske	34		34
6.	Bercel	45		45
7.	Borsosberény	9		9
8.	Buják	58		58
9.	Cered	30		30
10.	Csécse	7		7
11.	Csesztve	4		4
12.	Dejtár	1		1
13.	Drégelypalánk	68		68
14.	Ecseg	75		75
15.	Egyházasdengeleg	6		6
16.	Egyházasgerge	8		8
17.	Erdőkürt	15		15
18.	Erdőtarcsa	16		16
19.	Érsekvadkert	306		306
20.	Etes	5		5
21.	Felsőpetény	14		14
22.	Galgaguta	17		17
23.	Héhalom	13		13

Sorszám	Település neve	Könyvtári érdekeltség-növelő támogatás	Felzárkóztató pályázat	Összesen
24.	Hugyag	5		5
25.	Ipolyvece	26		26
26.	Jobbágyi	58		58
27.	Kálló	89		89
28.	Karancsalja	42		42
29.	Karancskeszzi	25		25
30.	Karancslapujtó	55	100	155
31.	Karancsság	40		40
32.	Kétdodony	8		8
33.	Kisbágyon	17		17
34.	Kisbárkány	4		4
35.	Kozárd	15		15
36.	Litke	12		12
37.	Magyarnándor	54		54
38.	Márkháza	2		2
39.	Mátramindszent	44		44
40.	Mátranovák	101		101
41.	Mátraszele	22		22
42.	Mátraterenye	79		79
43.	Mátraverebély	52		52
44.	Mihálygerge	2		2
45.	Mohora	18	60	78
46.	Nagylóc	26	60	86
47.	Nagyoroszi	62		62
48.	Nógrádkövesd	49		49
49.	Nógrádmarcal	30		30
50.	Nógrádmegyer	21		21
51.	Nőtincs	32		32
52.	Ósagárd	4		4
53.	Palotás	40		40
54.	Pásztó	238		238
55.	Patak	28		28
56.	Pusztaberki	19		19
57.	Rétság	455		455
58.	Rimóc	11		11
59.	Romhány	267		267
60.	Salgótarján	966		966
61.	Sámsönháza	17	40	57
62.	Szalmatercs	20		20
63.	Szátok	24		24
64.	Szécsénke	16		16
65.	Szécsény	164		164
66.	Szécsényfelfalu	4		4
67.	Szendehegy	73		73
68.	Szente	22		22
69.	Szirák	15		15
70.	Szuha	12		12
71.	Szurdokpüspöki	58		58
72.	Szügy	48		48
73.	Tar	75		75
74.	Vanyarc	82		82
75.	Varsány	45		45

Újra Vándorgyűlés!!!

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete XXXV. Vándorgyűlésére idén

2003. augusztus 14-16-ig kerül sor.

A rendezvény házigazdája a **Nagykanizsai Halis István Városi Könyvtár** lesz.

A vándorgyűlés témája: A Könyvtár – Kapu a világra

Részletesebb információ és jelentkezési lap: Könyvtári Levelező/lap, 2003/5. sz. 42. p.

Könyvtárak az ezredfordulón

Ismét sikeres szakmai nap került megrendezésre a **Balassi Bálint Megyei Könyvtárban 2003. március 31-én**. A meghívott Ottovay László OSZK főosztályvezetőt arra kértük, beszéljen az ezredforduló szakmai fejlődési tendenciáiról, a könyvtárak és a könyvtárosok változó szerepéről.

A változások és a szemléletváltás szükségessége most még csak a nemzeti és a nagy könyvtárakban jelentkezik közvetlenül, hamarosan azonban a könyvtári rendszer minden szintjén érzékelhető lesz. A fejlődési tendenciákat a gyarapítás-feldolgozás-szolgáltatás egységéből láttatta előadásában.

Rávilágított arra, hogy a könyvtár egész tevékenységének alapját jelentő állománygyarapításban már most is látható, hogy a dokumentumtípusok köre szinte korlátlan.

A beszerzésre kerülő dokumentumokat és azok típusait a könyvtár funkciója (és anyagi lehetőségei) határozzák meg.

Jelentős szerepe van az állományban szereplő teljes művek mellett a részművek analitikus leírásának (pl. folyóiratcikk, tanulmánykötetben szereplő tanulmány...). A részdokumentumokat információs érték szempontjából egyenrangúnak tekinthetjük a teljes művekkel.

Felhívta a figyelmet a másolatok fontosságára, hiszen az olvasó számára a másolat egyenlő értékű az eredetivel.

Felvetődött a gazdaságosság és tárolás problémája is:

Mi a fontosabb? Adott dokumentum beszerzése és tárolása, vagy az olvasó kérésére a hozzáférés biztosítása. Pl. Érdemes-e egy folyóiratot előfizetni vagy elég lenne a tartalomjegyzékek, adatbázisok használatával. Ahonnan külön térítés ellenében megkaphatnánk az olvasó számára épp szükséges cikket.

Végig kell gondolni, hogy fontosabb-e egy-egy ritkábban kért dokumentum esetén a polcra való levétel vagy a hozzáférés biztosításával nyercünk több információt.

Ezen a téren a könyvtárak együttműködése rendkívüli jelentőségű lehet, hiszen az adatbázisok közös előfizetése gazdaságilag is jóval előnyösebb.

Még egy fontos, az állománygyarapítás területén figyelmet érdemlő, eddig nem megfelelően kihasznált területet említett, amelyben még sok tartalék rejlik, ez a kötelezpéldányszolgáltatás. Hatékony működését pillanatnyilag több tényező is gátolja (a nyomdák nem mindig tartják be az erre vonatkozó szabályokat, alacsony a kötelezpéldánnyként meghatározott példányok száma stb.)

A feldolgozás területén a következő tényezők alakítják át a könyvtári munkát:

A mai katalógusok már nem egy konkrét könyvgyűjtemény példányait mutatják, hanem kiterjednek a könyvtárral már kapcsolatban álló intézményekre és egyéb bibliográfiai forrásokra.

A könyvtári szolgáltatás három szinten valósul meg: Bibliográfiai, katalógus és dokumentumszinten.

Az olvasónak joga van az öt érdeklő szakterület valamennyi dokumentumának megismeréséhez. Ebben segítenek a bibliográfiák, amelyek nemcsak egy gyűjtemény állományát tükrözik, így mindig szélesebb körű tájékoztatást nyújtanak, mint a katalógus szintje. A katalógus szint az elérhetőséget biztosítja (lelőhelyjegyzékek, katalógus.)

Az olvasó számára a legfontosabb és leginkább kézzelfogható a dokumentum szintje. A dokumentumot helyben használhatja vagy kölcsönözheti, esetleg megkaphatja eredetiben vagy másolatban.

Az elektronikus információforrásokról szólva elmondta, hogy a közvetlen hozzáférésének számító elektronikus dokumentumokat az OSZK megkapja, és a nemzeti könyvtár multimédia részlegében bárki számára elérhetővé teszi. Azonban más a helyzet a nem közvetlen hozzáférésűknél: ilyenek például az

internetes források. Megőrzésükhöz szükséges a letöltésük, tárolásuk, hiszen elérhetőségük a világhálón bizonyos idő elteltével lehetetlenné válhat. Az ilyen típusú dokumentumokat is állományba kell venni, és katalógus által elérhetővé kell tenni. (Az elektronikus dokumentumok bibliográfiai leírására vonatkozó előírásokat a KSZ/2 könyvtári és szakirodalmi tájékoztatási szabályzat írja le, amely beszerezhető a Könyvtári Intézetben.)

A könyvtári tájékoztatásra kitérve meghatározóként definiálta az intézmény saját eszközszeresét: a katalógust, a kézi állományt, a könyvtáros kollégák által összegyűjtött adatokat és információkat, azt, hogy milyen együttműködési keretek között tudunk munkálkodni... Fontosnak tartja az olvasók részére tájékoztató füzetek, szolgáltatási jegyzékek kibocsátását. Érdemes anyagot gyűjteni az aktuális évfordulókra, versenyekre, pályázatokra, hiszen az ily módon egyszer elvégzett munka többszörösen megtérül, és persze az ez által megtakarított időt más, ugyancsak lényeges feladat elvégzésére tudjuk felhasználni. A közel 70 könyvtár közös vállalkozásában megvalósuló LIBINFO rendszer is a tájékoztatás gyors és naprakész eszközeként működik. A kollégáknak feltett kérdések egy részére az OSZK munkatársai válaszolnak, speciális esetekben pedig a tagkönyvtárak adnak feleletet.

Végül egy angol felmérés eredményét ismertetve képet kaptunk napjaink „jó könyvtáros”-ának jellemzőiről. A felsorolás korántsem teljes, mégis jól tükrözi a jelenlegi személyi és szakmai elvárások sokaságát, ezek közül néhány: jártasság az információforrások területén, megfelelő információtechnológiai alkalmazások elsajátítása, értékhozzáadó tájékoztatásra való képesség, a felhasználók ellátása tanácsokkal, széles látókör, rugalmasság, hatásos kommunikációs gyakorlattal való rendelkezés, társak keresése könyvtáron belül és kívül, csapatmunkában való együttműködés, képesség az új lehetőségek felfedezésére.

Természetesen másfél óra kevésnek bizonyult arra, hogy részletesebb tájékoztatást kapjunk az új fejlődési tendenciákról, azonban a tanulságos előadás ráirányította figyelmünket néhány lényeges és kövendő irányvonalra.

Herczegné Berze Anita – Ferik Ibolya

SZABVÁNYOK VAGY SZABÁLYZATOK?

A nemrég megjelent Könyvtárosok kézikönyve 5. kötete számos hasznos információval egészíti ki az eddigi kötetek tartalmát, és az eddigi ismereteinket.

Talán nem mindenki által ismert az a tény, hogy a könyvtári terület újabb szabványai KSZ jelzésű szabályzatként jelentek meg.

Míg korábban MSZ jelzéssel Magyar Szabványként a Magyar Szabványügyi Hivatal adta ki és gondozta a könyvtári szabványokat is, ma egy szakmai szabványosítási bizottság vette kezébe a szerkesztés kérdéseit, amely ún. könyvtári és szakirodalmi tájékoztatási szabályzatokat ad közre KSZ jelzéssel.

A bibliográfiai leírás szabványokat felváltó könyvtári és szakirodalmi tájékoztatási szabályzatok sorában eddig a következők jelentek meg:

KSZ/1. Bibliográfiai leírás. Kartográfiai dokumentumok

KSZ/2. Bibliográfiai leírás. Elektronikus dokumentumok

KSZ/3. Bibliográfiai leírás. Időszaki kiadványok

A felsorolt szabályzatok megrendelhetők vagy megvásárolhatók a Könyvtári Intézetben.

Megjelenik: alkalmanként 45 példányban

Fk.: Balassi Bálint Könyvtár - MKE Nógrád Megyei Szervezete

Szerkeszti: Balassi Bálint Könyvtár Módszertani osztály

Cím: Balassi Bálint Könyvtár 3100 Salgótarján, Kassai sor 2.; Pf. 18

Telefon: 32/416-777 (20-as mell.)